

Karta (sylabus) modułu/przedmiotu
Mechanika i Budowa Maszyn
 (Nazwa kierunku studiów)

Studia I Stopnia

Przedmiot:	Sterowanie i osprzęt silnika tłokowego	Controls and equipment piston engine
Rok: IV		Semestr: 8
M 1 P 1 8 76-1_0		
Rodzaje zajęć i liczba godzin:	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Wykład	15	
Ćwiczenia	15	
Laboratorium	15	
Projekt	-	
Liczba punktów ECTS:	3	

Cel przedmiotu

C13	Zapoznanie studentów z wiedzą dotyczącą sterowania i osprzętem silników tłokowych
C14	Przygotowanie studentów do praktycznego wykonania zadań z projektowaniem, działaniem układów sterowania.

Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i innych kompetencji

7	Odbyte zajęcia z przedmiotu, Podstawy konstrukcji maszyn, Wytrzymałość materiałów, Materiałoznawstwo, Mechanika ogólna.
---	---

Efekty kształcenia

	W zakresie wiedzy:
EK21	Zna sposoby realizacji sterowania na samolotach z silnikami tłokowymi
	W zakresie umiejętności:
EK22	Projektuje układy sterowania
	W zakresie kompetencji społecznych:
EK23	Ma świadomość postępowania w sposób profesjonalny i ponoszenia odpowiedzialności za własną pracę.

Treści programowe przedmiotu

Forma zajęć - wykłady

	Treści programowe	Liczba godzin
W67	Pojęcia podstawowe, zasadnicza klasyfikacja układów sterowania.	1
W68	Realizacja techniczna układów sterowania, model matematyczny samolotu jako obiektu sterowania, pilot-operator w układzie sterowania.	1
W69	Struktura systemów sterowania samolotem, część sterująca i wykonawcza układu sterowania.	1
W70	System automatycznego sterowania samolotem AFCS- struktura autopilota.	1
W71	Centrala areometryczna- budowa, funkcja w systemie.	1
W72	Sposoby włączenia autopilota w układ sterowania samolotem, odległościowe układy ręcznego	1

	sterowania (FBW).	
W73	Budowa i zasada działania adaptacyjnych i nakazowych układów sterowania, układy aktywnego sterowania samolotem- bezpośrednie sterowanie siłą nośną, systemy kontroli przeciążeń i przeciwdziałania wpływom atmosfery.	1
W74	Automat stateczności podłużnej i stateczności bocznej, automat regulacji sterowności, automaty trymerowania.	1
W75	Niezawodność układów automatycznego sterowania samolotem, układy ostrzegające i ograniczające niebezpieczne stany lotu.	1
W76	Przykłady automatycznego sterowania samolotem- schemat blokowy, wybrane rozwiązania techniczne,	1
W77	Prawa sterowania, najważniejsze właściwości, tendencje rozwojowe w budowie układów automatycznego sterowania lotem.	1
W78	Sterowanie lotem (ATA 27) Sterowanie podstawowe: lotka, ster wysokości, ster pionowy, spoiler; Regulacja wyważenia;	1
W79	Aktywna regulacja ładunku; Urządzenia podnośnikowe; Wewnętrzny hamulec aerodynamiczny, hamulce prędkości; Działanie systemu: ręczna, hydrauliczna, pneumatyczna, elektryczna, sztuczna stateczność i sterowanie;	1
W80	Sztuczne czucie, amortyzator odchylenia, wyważenie Macha, ogranicznik steru, systemy blokady podmuchów;	1
W81	Równoważenie i ustawienie; System ochrony / ostrzegania przed przeciągnięciem	1
	Suma godzin:	15
Forma zajęć – ćwiczenia		
ĆW1	Charakterystyka układów sterowania	1
ĆW2	Obliczenia układów linkowych	2
ĆW3	Obliczanie układów ciągnowych	4
ĆW4	Obliczanie układów ze wzmacniaczami hydraulicznych	4
ĆW5	Obliczanie układów ze wzmacniaczami mechanicznych	4
	Suma godzin:	15
Forma zajęć – laboratorium		
	Treści programowe	Liczba godzin
L12	Projekt układu sterowania samolotu z wykorzystaniem oprogramowania do modelowania 3D	15
	Suma godzin:	15

Metody i środki dydaktyczne		
22	Wykład konwencjonalny, wykład multimedialny	
23	Program do modelowania 3D	
24	Ćwiczenia rachunkowe	
25	Dyskusja	

Sposoby oceniania	
Ocenianie kształtujące	
F12	Sprawdzenie przygotowania do zajęć ćwiczeniowych
F13	Sprawdzenie umiejętności realizacji określonych działań
F14	Sprawdzenie umiejętności poszukiwania informacji.
F15	Udział w dyskusji
Ocenianie podsumowujące	
P11	Forma uzyskania zaliczenia: zaliczenie pisemne na podstawie pozytywnej oceny z egzaminów cząstkowych.
P12	Forma uzyskania zaliczenia: Uzyskanie pozytywnej oceny z projektu laboratoryjnego.

Obciążenie pracą studenta	
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na realizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z wykładowcą, realizowane w formie zajęć dydaktycznych – łączna liczba godzin w semestrze.	45
Godziny kontaktowe z wykładowcą realizowane w formie konsultacji i egzaminu – łączna liczba godzin w semestrze	3
Godziny niekontaktowe - przygotowanie się do zajęć	27
Suma	75
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	3

Literatura podstawowa i uzupełniająca	
Literatura podstawowa	
35	Wacław Cheda - TECHNICZNY PORADNIK LOTNICZY - SILNIKI, WKiŁ 1984
36	Robert Staniszewski STEROWANIE ZESPOŁÓW NAPĘDOWYCH
37	Z. Polak, A. Rypulak AWIONIKA, PRZYRZĄDY I SYSTEMY POKŁADOWE
38	A. Tomczyk, POKŁADOWE CYFROWE SYSTEMY STEROWANIA SAMOŁOTEM
39	R. Cymerkiewicz – BUDOWA SAMOŁOTÓW
40	M. Szulżenko, A. Mostowoj, KONSTRUKCJA SAMOŁOTÓW
41	Acosta V., Cowan C.L., Graham B.J., PODSTAWY FIZYKI WSPÓŁCZESNEJ, PWN, 1981
Literatura uzupełniająca	
42	Bobrowski Czesław, <i>FIZYKA - KRÓTKI KURS</i> , WNT, 2003
43	Halliday David, Resnick Robert, Walker Jearl, <i>PODSTAWY FIZYKI</i> , t. 1, PWN, 2007
44	Seria Jeppesen A&P Technician POWERPLANT, Textbook, Englewood, Colorado, [Jeppesen Sanderson Inc, 1997
45	Seria Jeppesen JAA ATPL Training, POWERPLANT, Englewood, Colorado, Jeppesen Sanderson Inc, 2007
46	Seria Jeppesen AIRCRAFT SYSTEMS FOR PILOTS, Englewood, Colorado, Jeppesen Sanderson Inc, 1996

Macierz efektów kształcenia						
Efekt kształcenia	Odniesienie danego efektu kształcenia do efektów zdefiniowanych dla całego programu (PEK)		Cele przedmiotu	Treści programowe	Metody i środki dydaktyczne	Sposoby oceniania
EK21	<i>MBMIP_W04</i> <i>MBMIP_W05</i> <i>MBMIP_U01</i> <i>MBMIP_U06</i>	+++ ++ ++ +	(C1,C2)	(W1÷W15)	(1,4)	(F3,F4,P1)
EK22	<i>MBMIP_W06</i> <i>MBMIP_W10</i> <i>MBMIP_W12</i> <i>MBMIP_U12</i>	++ ++ + ++	(C1,C2)	(ĆW1÷ĆW5,L1)	(2,3,4)	(F1,F2,P2)
EK23	<i>MBMIA_K01</i> <i>MBMIA_K03</i>	+ +	(C1,C2)	(ĆW1÷ĆW5,L1)	(1,4)	(F1,F2, P1,P2)

Formy oceny - szczegóły						
	Na ocenę 2 (ndst)	Na ocenę 3 (dst)	Na ocenę 3+ (dst+)	Na ocenę 4 (db)	Na ocenę 4+ (db+)	Na ocenę 5 (bdb)
EK20	Nie zna sposobów realizacji sterowania na samolotach	Zna nieliczne sposoby realizacji sterowania na samolotach	Zna sposoby realizacji sterowania na samolotach	Zna sposoby realizacji sterowania na samolotach i potrafi je scharakteryzować	Zna sposoby realizacji sterowania na samolotach i potrafi je scharakteryzować	Zna sposoby realizacji sterowania na samolotach i potrafi je scharakteryzować oraz dokonać analizy
EK21	Nie potrafi zaprojektować systemu sterowania	Potrafi zaprojektować nieliczne elementy systemu sterowania	Potrafi zaprojektować system sterowania i scharakteryzować nieliczne jego elementy	Potrafi zaprojektować system sterowania i scharakteryzować jego elementy	Potrafi zaprojektować system sterowania wraz ze wszystkimi elementami	Potrafi zaprojektować system sterowania wraz ze wszystkimi elementami oraz dokonać analizy poszczególnych elementów
EK22	Nie przygotowuje się do zajęć, nie wykonuje samodzielnych prac w trakcie zajęć, korzysta z wyników innych osób.	Przygotowuje się do zajęć w stopniu minimalnym, stara się pracować samodzielnie na zajęciach oraz przestrzegać obowiązujących norm.	Przygotowuje się do zajęć w stopniu zadowalającym stara się pracować samodzielnie na zajęciach oraz przestrzegać obowiązujących norm.	Dobrze przygotowuje się do zajęć, pracuje samodzielnie na zajęciach, przestrzega obowiązujących norm.	Dobrze przygotowuje się do zajęć, pracuje samodzielnie na zajęciach dobrze wykorzystując czas, przestrzega wszystkich obowiązujących norm.	Bardzo dobrze przygotowuje się do zajęć, pracuje samodzielnie na zajęciach bardzo dobrze wykorzystując czas, przestrzega wszystkich obowiązujących norm.

Autor programu:	Bartłomiej Kostowski
Adres e-mail:	bkostowski@pwsz.chelm.pl
Jednostka organizacyjna:	Instytut Nauk Technicznych i Lotnictwa PWSZ w Chełmie
Osoba prowadząca	

